

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 68/2023 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen ilveksen metsästyksestä

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Jenni Pitko /vihr näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 68/2023 vp:

Miten hallitus varmistaa, että ilveskannan metsästyksen sääntelyssä huomioidaan tarkasti sekä luontoarvot että ilveskannan hyödylliset vaikutukset ympäristöönsä ja

miten hallitus aikoo kehittää suurpetojen kannanhoidollisen metsästyksen sääntelyä?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Suomen liittyessä Euroopan unioniin 1995 ilveskanta Suomessa oli arviolta noin 800 yksilöä. Luonnonvarakeskus (Luke) arvioi, että Suomessa on ennen metsästyskautta 2022-2023 yli vuoden ikäisiä ilveksiä 2390-2575. Koko jäsenyysajan ilveskantaa on metsästetty luontodirektiivin 16.1 artiklan e –kohdan mukaisilla poikkeusluvilla eli ns. kannanhoidollisilla poikkeusluvilla. Ilveskanta oli vuoden 2020 kanta-arviossa 11 % kasvussa, vuonna 2021 4 % kasvussa, 2022 lähes ennallaan ja nyt 2023 9 % kasvussa. Viimeisimmässä uhanalaisuustarkastelussa (2019) ilves muuttui silmälläpidettävästä (NT) elinvoimaiseksi (LC). Ilveskanta on Suomessa suotuisalla suojelutasolla ja ollut sitä jokaisena raportointikautena (2001–2006 ja 2007–2012 sekä 2013–2018). Metsästyksestä huolimatta kannan elinvoimaisuus tai suotuisan suojelun taso eivät ole uhattuina. Voidaankin sanoa, että Suomessa on onnistuttu yhdistämään samanaikaisesti kannanhoidollinen metsästys ja lajin saattaminen ja kannan pitäminen suotuisalla suojelutasolla. Ilves ei ole enää uhanalainen, vaarassa tai harvinainen eikä edes paikallinen mitä edellytetään yhteisön tärkeinä pitämiltä lajeilta luontodirektiivin 1 artiklan g kohdassa. Luontodirektiivin liitteitä tulisi sikin muuttaa luontodirektiivin 19 artiklan mukaisessa menettelyssä siten, että ilves siirrettäisiin Suomen populaation osalta liitteestä IV (tiukasti suojeltu) liitteeseen V (metsästettävä). Valitettavasti muutos ei ole kansallisesti tehtävissä.

Suomen ilveskannan hoitosuunnitelman (2021) mukaan kannanhoidollisen metsästyksen tavoitteena on, että ilveskanta koko maan mittakaavassa säilyy elinvoimaisena ja suotuisalla suojelutasolla, ilveksen läsnäolosta aiheutuvat haitat minimoidaan ja ilveskanta pidetään ihmisarkana. Kannanhoidollisella metsästyksellä pyritään kannan nykytason säilyttämiseen muun Suomen alueella. Verotustaso tähtää siis vakaaseen ja alueellisesti tasaisesti jakautuneeseen populaatioon ja samalla mahdollisista tihentymistä johtuvien sosiaalisten haittojen lieventämiseen.

Kannanhoitosuunnitelmalla ja maa- ja metsätalousministeriön vuosittain asetuksella vahvistettavalla metsästettäväksi sallittujen yksilöiden enimmäismäärällä voidaan taata se, että yksittäisten poikkeuslupien vuosittainen yhteisvaikutus ei haittaa lajin kannan suotuisan suojelun tason säilyttämistä kannan luontaisella levinneisyysalueella. Kannanhoidollisen metsästyksen enimmäismäärä pohjautuu ajantasaisiin tieteellisiin selvityksiin ja populaatiomallin laskelmiin

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksen ilveskiintiö on Suomen riistakeskuksen toimivaltaa rajoittava asetus, joka vain määrittää kehyksen määrälle, jota ei saa ylittää. Se ei ole tavoite, johon tulisi pyrkiä. Metsästysvuodelle 2023-2024 ilvesten verotustaso on enintään 320 yksilöä (noin 10 % kannasta). Se on pienempi kuin Luonnonvarakeskuksen ennustemallin arvioima taso, jolla kannan koko pysyy ennallaan. Uuteen ennustemalliin perustuva kannan todennäköisimmän vakaana pitävä Luken verotuskestävyysarvio on poronhoitoalueen eteläpuolisen Suomen alueella 410 yksilöä. Tähän nähden 320 ilveksen kiintiö on varsin maltillinen, kun otetaan huomioon, ettei sitä hyvin todennäköisesti myönnetä kokonaisuudessaan ulos. Esimerkiksi viime metsästysvuonna 320 yksilön kiintiöstä myönnettiin lupa 178 ilvekselle ja saalis oli 174.

Ilvekseen liittyvät arvot suomalaisessa yhteiskunnassa koostuvat sekä ilveksestä positiivisena luontokokemuksena, että ilveksen arvosta riistaeläimenä. Ilveksellä on merkitystä myös saalistajana ja se vaikuttaa eri eläinlajien kantoihin joko suoraan tai välillisesti. Ilveksen vaikutukset saaliseläinlajistoonsa ovat monitahoiset. Suomessa metsäauris esiintyy vain osassa Suomea ja huomattavasti pienempinä tiheyksinä kuin Euroopassa, jossa se on ilveksen pääasiallinen ravintokohde. Vaikka muualla Euroopassa ilvesten on todettu voivan vaikuttavan esimerkiksi metsäauriskantaan voimakkaasti, Suomesta asiaa ei ole tutkittu. Lisäksi osassa Suomea on myös valkohäntäpeuraa, jonka merkityksestä ilvekselle ei ole juurikaan julkaistuja tutkimustuloksia. Vaikka ilves tappaa runsaastikin pieniä hirvieläimiä, se ei välttämättä pysty säätelemään saalistamiensa lajien kantoja. Suurimmalla osalla muun Suomen kannanhoitoaluetta esiintyy suhteellisen runsas ilveskanta samoilla alueilla, joilla pienten hirvieläinten saalismäärät ovat pieniä. Hoitosuunnitelman mukaisesti maa- ja metsätalousministeriö tulee rahoittamaan hanketta, jossa selvitetään ilveksen ravinnonkäyttöä tiheydeltään erilaisilla pienten hirvieläinten esiintymisalueilla. Hanke toivottavasti antaa vastauksia ilveksen mahdollisesta vaikutuksesta saalislajien kantoihin niiden säätelijänä.

Helsingissä 29.9.2023

Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah

VN/26510/2023-MMM-2

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: